

Glossary

Elementary School Level Science Glossary

English / Kurdish-Kurmanji

Translation of Science Terms Based on the
Coursework for Science Grades 3 to 5.

This glossary is to PROVIDE PERMITTED TESTING ACCOMMODATIONS of ELL/MLL students. It should also be used for INSTRUCTION during the school year. The glossary may be downloaded, printed and disseminated to educators, parents and ELLs/MLLs.

[Please click here for the New York State Office of Bilingual Education and World Languages Webpage on "Assessment and Testing Accommodations"](#)

THE STATE EDUCATION DEPARTMENT / THE UNIVERSITY OF THE STATE OF NEW YORK / ALBANY, NY 12234

Last Updated: July 2019

Science Glossary Translation in Kurdish-Kurmanji

Elementary school level

English	Kurdish-Kurmanji
A	
absorb	hilçinîn
acceleration	lezdan
acid rain	barana asidî
adapt	eyarkirin, wekhevkirin
adaptation	eyarkirin, wekhevî
adjust	ligorêkirin
adult	mezin, salmezin
air	hewa
air pressure	zexta hewayê
air resistance	berxwedana hewayê
alto	bilind, jor
amount	qas
amphibian	dujiyan
analyze	lêhûrbûn
anemometer	bapîv
animal	heywan, ajal
apply	bikaranîn, daxwazkirin
around	dorber
arrange	birêkkirin
artery	tamar
arthropod	movikdar
asteroid	stêrkok
atmosphere	atmosfêr

atom	atom
axis	mêhwer
B	
balance	hevkêşe
balanced forces	hêzên hevkêşe
bar graph	xetê guşarê
barometer	zextpîv, guşarpîv
battery	betir
behavior	reftar
beneficial	sûdmend
best	baştirîn
bird	firinde
blink	nêrîna kurt
block	blok, pêşgirtin
blood tissue	bafta xwînê
blood vessel	tamara bedenê
body heat	germahiya bedenê
bone	hestî
bone tissue	bafta hestiyar
brain	mêjî
breathe	bêhn kişandin
bronchi	bronşî
buoyant force	hêza seravê mayînê
C	
calculator	hejmarkar
camera	dûrbîn
camouflage	veşartin
capillary	ziravtamar
carnivore	goştwar
caterpillar	hezarpê

cause-and-effect	hokar-û-encam
cell	selûl
cell membrane	navbera selûlê
cell wall	dîwarê selûlê
Celsius (C°)	Sêlsiyûs (C°)
centimeter (cm)	santimêtr (cm)
central nervous system	pergala hêrsê ya navendî
change	guhertin
change of direction	guhertina aliyê
change of motion	guhertina livê
change of speed	guhertina lezê
characteristic	taybetmendî
chemical	kîmyayî
chemical change	guhertina kîmyayî
chemical property	xisletê kîmyayî
chemical weathering	jêxwarina kîmyayî
chlorophyll	klorofil
chloroplast	kloroplast
choose	bijartin
cinder cone volcano	agirfişana mexrûta boz
circuit	dorveger
circulatory system	pergala vejerê
cirro-	sîrro-
cirrus cloud	ewrê sîrûs
classification	destebendî
classify	destebendîkirin
claws	sîrro-
climate	pencik
cloud	ewr
collect	berhevkirin

color	reng
column	stûn
comet	stêrka dûvikdar
common	hevbeş, berbelav
community	civak
compare	hevrûkirin
compass	pergal, dorxêzkêş
competition	rikberî, kêbirkê
composite volcano	agirfişana kompozîtê
compost pile	qûça kompostê
compound	hevedudanî
compound microscope	mîkroskopa hevedudanî
computer	kompûtêr, xêvjimêr
conclusion	encam
condensation	tîrkirin
condition	rewş
conduction	birêvebirin, pêkanîn
conductivity	birêvebirinbarî, pêkanînbarî
conductors	birêvebir, berajotin
conservation	parastin
consumer	mesrefkar
contain	hewandin
container	aman
content	naverok
convection	veguhestin
crest	nikil
crust	post
crystal	krîstal, şûşeya hûrik
cubic centimeter	santîmêtra çarhêlî
cycle	dorzivir

cytoplasm	sitoplasm
D	
dam	avbend
data	dane
data table	cedvela daneyan
decomposer	jihevderxistin
decrease	kêmkirin
define	ravekirin
definite	diyar, dawîn
density	tirtî
deposition	danîn
derived	jêhatin, jêgirtin
describe	wesifandin
design	pêşnûmakirin
development	geşepêdan
diagram	diyagram
die	mirin
difference	cudahî
digestive system	pergala helandinê
direction	hêl, alî
directly	rasterast
discuss	nîqaşkirin
disperse	berbelavkirin
distance	dûrî, navber
distribute	belavkirin, weşandin
draw	kişandin, resimkirin
E	
earth	erd
earthquake	erdhej
earthworm	kurmê erdê

eat	xwarin
echo	vegera dengê
ecosystem	ekosîstêm
effect	bandor
efficient	kêrhatî
egg	hêk
electric	elektrîk
electric current	ceryana elektrîk
electrical energy	vejena elektrîkî
electromagnet	elektromagnet
electromagnetism	elektromagnetîsm
electron	elektron
elements	hêman
elevation	rakirin, bilindkirin
eliminate	pakkirin, jiholêrakirin
emit	weşandin, dan der
energy	vejen
energy resources	çavkaniyên vejenê
environment	dorhêl
equal	beramber
erosion	jêbirin
error	şaşî
eruption	teqiyân
esophagus	ezofagûs
establish	damezirandin
estimate	nirxandin
estimation	nirxandin
evaluate	texmînkirin
evaporate	buxkirin
evaporation	buxkirin

evidence	belge, şahid
example	mînak
exercise	hînkari
exoskeleton	egzoskeleton
experiment	tecrube
explain	şirovekirin
external	derveyî
eyes	çav
F	
fact	rastî, heyî
factor	faktor
Fahrenheit (°F)	Farenhayt (°F)
fault	kêmasî
feather	perr
feature	taybetî, rû
features	taybetî
fins	dûvika masiyan
fish	masî
fixed pulley	qirqireya rawestyayî
float	ser avê ketin
flood	lêkend, lêmişt
flowers	gul
food chain	zincîreya xwarinê
food web	malpera xwarinê
force	hêz
form	teşe, form
former	berê
formula	formûla
fossil	fosil, rîzyayî
fossil fuel	êzingê fosil

frequency	frêkans, hatçûn
friction	lihevketin, hevxiwarin
fruit	mêwe, fêkî
fulcrum	palgeh
function	karkirin
fur	postê heywanan
G	
galaxy	kadiz
gas	gaz
generation	berhemanîn, nifş
generator	berhemkar, hilberînkâr
germinate	kulîk vedan
germination	kulîkvedan
glacier	koma cemedê
graduated cylinder	stûneka pîvandar
gram (g)	gram (g)
graph	xet, nigar
graphic	xetî, nigarî
gravity	girankêşî
greatest	mezintirîn
green plant	giyaya kesk
ground	erd
groundwater	ava erdê
grow	mezinbûn, hêşînbûn
growth	mezinbûn, hêşînbûn
H	
habitat	wargeh
hail	bixêrhatin
hair	por
hand lens	lênza destî

hardness	hişkbûn
harmful	ziyandar
health	tenduristî
healthy habit	adeta tendurist
heart	dil
heart muscle	masûleya dil
heat	germahî
heat energy	vejena germahiyê
herbivore	giyahxwar
hibernation	xewa zivistanê
host	mazûvan, mêvandar
human	mirovî
humidity	têm, terr, şilbûn
hurricane	tofana deryayê
hygrometer	nempîv, terrpîv
hypothesis	ferziye
I	
identify	Pênase
identical	wekî, wekhev
igneous rock	birrekên kepirkî
illuminate	ronahîdan
illustrate	diyarkirin
inclined plane	deşta daketî
increase	zêdekirin
independent variable	guheroka serbixwe
indicate	nîşandan
inference	têderxistin, jêfêmkirin
information	agahî
inherit	mîrate birin
inherited adaptation	eyarkrina mîratedar

inherited trait	taybetmendiya mîrateyî
inquiry	lêkolîn
insect	buhuk
insulator	jêbîrr
interact	hevkarîkirin
internal	hundirîn
interpret	şîrovekirin, wergerandina devkî
interval	navbera demê
invertebrate	nermbeden
investigate	lêpîrsîn
J	
jaw	çene
jellyfish	bûka deryayî
joint	hevbeş, gihanok
journal	rojname, rojane
K	
kilogram (kg)	kilogram (kg)
kiloliter (kl)	kiloliter (kl)
kilometer (km)	kilometer (km)
kinetic energy	vejena kişanî
kingdom	paşatî
kitten	têjika pisikan
knowledge	agahî, zanîn
L	
label	berçesp
land	erd
landslide	şiqitîna erdê
large intestine	doran/rîviyên mezin
larva	kurmok
latitude	pehnaîya erdnigariyê

lava	bizot
leaf	berg, şelpe
learned	zane
learned adaptation	eyarkirina agahane
least	kêmtirîn
leaves	berg, şelpe
leg	ling
length	dirêjahî
levee	dîwar
lever	lom
life cycle	çerxeya jiyane
life span	qada jiyane
light	ronahî, sivik
lighting	ronahîdan
line graph	nigara xetê
lines of force	xetên hêzê
liquid	avek
list	rêz, lîste
liter (L)	liter (L)
live	zindî, jiyane
living	zindî, jiyane
living thing	jiyandar
location	cih
lunar eclipse	windabûna mehê
lungs	pişik
luster	lûstêr
M	
magma	magma
magnet	magnet
magnetic field	qada magnetik

magnetic force	hêza magnetîk
magnetism	magnetîsm
magnifier	mezinkar
maintain	xwedîkirin
major	sereke
mammal	gihandar
mass	kom
mates	cot
matter	made
measure	endaze
mechanical	mekanîkî
mechanical energy	vejena mekanîkî
metamorphic rock	kepirê metamorfîk
metamorphosis	metamosfosis
meter (m)	meter (m)
meter stick	şiva pîvanê
method	rêbaz
metric ruler	rastkêşa pîvandar
microscope	mîkroskop
migration	koçberî
milligram (mg)	mîlîgram (mg)
milliliter (mL)	mîlîlîtir (mL)
millimeter (mm)	mîlîmêtir (mm)
mineral	kanî, madenî
mitochondria	mîtokondriya
mixture	derhev
models	model, mînak
moisture	têm, şil
molecule	molekûl
mollusk	cûreyek sedef e

motion	liv
motor	motor
mouth	dev
movable pulley	qirqireya livbar
muscle tissue	bafta masûleyan
muscular system	pergala masûleyan
N	
nail	neynûk
natural events	rûdanên xwezayî
negative	neyînî, nerênî
nervous system	pergala hêrsê
neuron	noron
niche	nîş
nimbus	nîmbûs
nonliving thing	tiştê bêcan
nonrenewable	bêvegerbar
nonrenewable energy resource	çavkaniya vejena bêvegerbar
nose	difin, poz, bêvil
nucleus	navok
number	hejmar
nutrient	xwarek
O	
object	tişt
objective lens	lênza dîtîne
observable	dîtînbare
observation	dîtîn, lènêrîn
observe	dîtîn, lènêrîn
obtained	bidesthatî
occur	rûdan
odor	bêhn

offspring	offsprîng
omnivore	heywan û giha xwar
opinion	nêrîn
orbit	zivirok
order	rêkûpêkî
organ	endam
organ system	pergala endaman
organism	organîsm
organize	birêxistin
original	resen
ovary	hêlikkî
overabundance	miştoxe
ozone	ozon
P	
parallel circuit	ziviroka hevrê
parasite	parazît
path	rê
pattern	mînak
percent, percentage	ji sedî
period	dewre
permanent magnet	magneta herdemî
phases	qonax
phenomena	diyarde
photosynthesis	fotosentêz
physical	bedenî
physical change	guhertina bedenî
physical environment	dorbera bedenî
physical property	taybetiya bedenî
physical weathering	jêxwarina fizîkî
pie graph	nigara pay

pistil	pîstîl
pitch	çal, kendal
planet	gerestêrk
plant	giya
polar	cemser
pollen	tov
pollinate	tov reşandin
pollution	gemar
population	gelhe
position	cih, çeper
positive	erênî
potential energy	vejena nihênî
precipitation	lezandin
predator	nêçîrvan
predict	pêşdîtin
prediction	pêşdîtin
presence	amadebûn
previous	berê
prey	prêy
primary	destpêkî
probable	ihtimal
procedure	rê
process	rêbaz, pêvajo
produce	berhemanîn, hilberîn
producer	hilberînkâr
properties	taybetmendî
protect	parastin
proton	proton
provide	anîn
pull	kişandin

pulley	qirqire
pupa	pûpa
puppies	pûpîz
push	hotkirin, paldan
R	
rabbit	kêvroşk, kêrguh
radiation	tirêj
rain	baran, şîfî
rearrange	dîsan birêxistin
reason	hokar
receive	wergirtin
record	tomarkirin
rectum	rektum
recycle	veçerxandin
reduce	kêmkirin
refer	lêvegerandin
reflect	vegerok
refract	hûrkirin, jevcudakirin
relationship	pêwendî, têkilî
relative humidity	nema nisbî
relevant	berbiçav
remain the same	wekhev man
renewable	vegerbar
renewable energy resource	çavkaniya vejena vegebar
repair	çêkirin
repel	dûrkirin
represent	pêşkêşkirin
reproduce	berhemanîn
reproduction	berhemanîn
reptile	zikkêş

required	pêwîst
respiratory system	pergala bêhnkişandinê
respond	bersivdan
response	bersiv
responsible	berpirs
result	encam
rest	bêhnvedan
reuse	dîsan bikaranîn
revolution	şoreş
revolve	veguherîn
riding a bicycle	li duçerxeyê siwar bûn
rock	kepir
rock cycle	çerxeya kepiran
role	rol
root	rayek
rotate	zivirandin
rotation	zivir
rubbing	lêdan, mizdan
ruler (metric)	rastkêş (pîvandar)
runoff	reviyan
S	
saliva	gilêz
salivate	gilêz dan
scale	eyar
scientific inquiry	lêkolîna zanistî
scientific investigation	lêpîrsîna zanistî
scientific thinking	fikra zanistî
screw	pîç
seasonal	demsalî
seasonally	bi awayê demsalî

seasons	demsal
secondary	duyem, kêlekî
sediment	kombûyî
sedimentary rock	kepirê kombûyî
seed	tov, dendik
seedling	dendik dan
select	bijartin
senses	hîs
sense organ	endamê hîsê
sequences	li dû hev
series circuit	ziviroka rêzikkî
sewage	avzêlik
shadows	sîber
shape	teşedan
shells	qalik
shelter	penageh
shield volcano	agirfişana siperê
shiver	hûrhûrbûn
significant	girîng
similarity	şîbiyan
simple machine	dezgeha xwerû
sink	binavkirin
situation	rewş
size	endaze
skeletal muscle	masûleya sklêtî
skeletal system	pergala sklêtî
skin	post
sky	esman
sleet	şîfî û şope
small intestine	doran/rîviyê biçûk

smooth muscle	masûleya baş
snow	berf
soil	ax, xulî
soil texture	bafta axê
solar cell	selûla tavê
solar system	pergala tavê
solid	hişk
solidification	hişkkirin
solubility	helanbarî
solute	helandin
solution	helandin, rêçare
sound	deng
sound recorder	tomarkara dengê
source	çavkanî
space	cih, war
species	cûre
specific	taybet, xas
speed	lez
spine	stûn
spinal cord	stûna piştê
sponge	sifinc
spore	spor
spring scale	qasa biharê
sprout	zilik
stages	qonax
stamen	stamên
stalks	dîreg
star	stêrk
state	rewş, dewlet
static charge	şarja rawestanê

static electricity	ceryana statîk
stem	qelem
stigma	stîgma
stimulus	handêr
stomach	zik
storms	tofan
stopwatch	saeta rawestanê
strategy	stratejî
strato	strato
stratus cloud	ewrê stratos
streak	endazeya tîrêjê
structural adaptation	eyarkirina bîngêhîn
structure	bîngêh
subsoil	bînerd
substance	made
summarize	kurtkirin
sun	tav
sunny	tavî
support	piştewanî
surface	rûvek
survive, survival	domandina jîyanê
surviving	domandina jîyanê
sweat	xwêdan
switch	veguherandin
system	pergal
T	
tadpole	tedpol
tape measure	mêtreyaya pîvanê
teeth	diran
temperate	germa

temperature	germahî
temporary magnet	magneta demkî
theory	teorî
thermometer	germapiv
thrive	pêşketin
thunderstorm	birûsk
tissue	baft
tongue	ziman
tool	amûr
topsoil	xuliyâ ser
tornado	tornado
trachea	trakiya
trait	taybetî
transfer	cibicikirin
transport	veguhestin
trial	ceribandin
tropical	stîwayî
troposphere	troposfîr
trough	kevîrê avê
trunks	xortûm
turbine	tûrbîn
type	cûre
U	
unbalanced forces	hêzên nehevkeşe
unequal	newekhev
under	bin, jêr
universe	cîhan
V	
vacuole	valayî
variable	guherbar

vegetable	giya, sebze
vein	tamar
vertebrate	movikdar
visible	dîtinbar
volcano	agirfişan
voltmeter	voltpîv
volume	qas, aman
W	
waste	hederdan
water	av
water cycle	çerxeya avê
water vapor	buxa avê
wavelength	dirêjahiya pêlê
weather	avhewa
weathering	tofanajêxwarina hewayê
wedge	guveh
week	hefte
weight	kêş
wheel and axle	çerx û mêhwer
width	pehnaî
wind	ba
wind vane	banîşan
wings	perrik